REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia:
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner. Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 198. Brașov, Marți-Miercuri 10 (23) Septemvrie 1908.

Apponyi și limba germană.

Nu de geaba a studiat învăpăiatul „amic al păcei“ contele Apponyi în tinereța sa la gimnaziul Iezuiților din Kalksburg; nu de geaba a supt acolo la țița culturei germane, a limbei germane, câștigânduși astfel de cu vreme însușirea de a fi totodată și „individual“ și „universal“; însușire pe care, după spusa lui, într'un toast ce l'a ținut la încheierea conferenței interparlamentare din Berlin, o poate dobândi omul numai prin învățarea limbei germane; c'un cuvânt, o particularitate a spiritului german. Apponyi a explicat aceasta calitate de a fi totodată individual și universal așa: „a fi capabil ca pe lângă puternica desvoltare a propriei individualități să poți prețui și primi în sânuți individualități de popoare streine“.

Când a pronunțat cuvintele din urmă, Apponyi desigur că, alături de marea națiune germană, și-a înfățișat propria sa națiune ca pe una, care și-a luat cultura în cea mare parte dela Germani și umblă să-i imiteze în toate, mai ales în politică, „pe care fiecare națiune poate să și-o stabilească numai după individualitatea sa“..

Cetind pasagiul acesta al vorbirei lui Apponyi fără de voie ne-am adus aminte cu câtă însuflețire organul său din Budapesta a fost lăudat și admirat politica Germaniei în cestiunea Polonilor de sub oblăduirea ei, prezentându-o ca pe cel mai sublim model de imitat pentru politicianii maghiari „cu individualitate tare“, și neam mai gândit c'am avut un bun presimț când am afirmat zilele trecute, că Apponyi cu soții săi merg cu mult curagiu și cu multă încredere la Berlin, la cumătrii de pe vremile lui Bismark și Klapka, căci n'au a se teme să fie din partea lor demascați la conferența parlamentară în ce privește sinceritatea și curățenia nizuințelor de pace și a liberalismului lor. Au fost primiți la Berlin cu toată cordialitatea vechei prietinii, Grupul german al uniunei i-a luat în apărare față cu Croații și cu toți câți au încercat să pună în evidență iubirea de pace și de libertate ungurească, așa cum se prezentă ea în realitate, nu după cum o înfățișază ei în fanfaronadele de pe la congresele de pace.

Apponyi le-a mulțămit prin toastul din cestiune ținut la banchetul festiv dat de grupul german al uniunei parlamentare, în care a spus mult adevăr despre poporul german și înaltele sale calități, despre poporul cugetărei profunde și a profundei concepțiuni filosofice, chemat a fi stâlpul culturei și scutul păcii universale. Cuvintele lui au făcut de sigur cea mai bună impresiune asupra tuturor convivilor germani dela banchet și va avea de sigur un răsunet simpatic și în pressa germană. Dar cum să potrivește entuziasmul ce-l desvoaltă contele Apponyi pentru mișcarea culturală universală a limbei germane, cu atitudinea lui de acasă, unde prin atitudinea sa și prin legile ce le-a dus în îndeplinire el, este în cel mai mare grad înăbușită nizuința Germanilor din Ungaria de a-și cultiva și desvolta limba și cultura lor proprie germană?

Aceasta și alte contraziceri între vorbe și fapte le accentuiază până și oportunistul organ al Sașilor „Siebenb. d. Tageblatt“. „Se poate“, zice aceastã foaie, „să fie ajunsă pentru moment intențiunea tacită ce a avut'o discursul strălucit al lui Apponyi de a depărta suspițiunea Germanilor din imperiu, că maghiarismul ar fi dușman Germanilor. Dar Germanul nu e omul care prin cuvinte lingușitoare să fie reținut de-a cerceta lucrul mai cu temeiu. Pangermanizmul care nu nizuește — cum a zis Apponyi în toast — de-a desprețni individualitatea altor popoare străine, ci voește simplu să ia în scut pe Germanii cari trăesc în fracțiuni mici în toată lumea, ca să-și poată păstra dreptul de a-și susținea individualitătea lor înăscută — acest pangermanism (Alldeuschtum) face progrese neîntrecute în imperiul german și va deveni cu ajutorul lui Dumnezeu în timp nu prea îndepărtat o putere. Vorbirea lui Apponyi, a maghiarizatorului, va contribui numai să întărească credința Germanilor din Ungaria, că a fi German e un noroc mare, de care numai un om cu totul orbit și smintit să poate lăpăda“.

Citând cuvintele aceste ale foaiei săsești din Sibiu, nu putem totuși să nu ne simțim alterați în satisfacerea ce ne-o produc, gândindu-ne la duplicitatea enunciațiunilor oficiale reciproce dintre politicianii germani și maghiari, cari fac să apară că în politica de maghiarizare e vorba numai de nimicirea românismului și a slavismului, ear față cu Germanii din Ungaria nu se vor trage consecuențele estreme; duplicitate ce a fost luată drept motiv și pentru actuala atitudine a deputaților dietali sași.

Un consiliu comun de miniștri se va ținea Joi în 24 Septemvrie în Viena. In acest consiliu ministrul comun de finanțe va face raport despre a doua sa călătorie întreprinsă în Bosnia.

Lupta pentru votul universal. Din Oedenburg se telegrafiază, că partidul radical din vestul Ungariei a luat hotărârea de-a lupta contra sistemului votului plural și de a se uni în acest scop cu toate partidele din Ungaria, cari vor combate acest sistem.

O știre analoagă sosește din Careiimari. Partidul burghez radical a hotărât într'o adunare poporală, ținută alaltăeri, să protesteze energic în contra sistemului votului plural și a adresat Maj. Sale o telegramă omagială solicitând întroducerea votului universal secret. — Conducerea partidului țărănesc a luat o asemenea hotărâre.

Alegerea din Carlovăț. Sâmbătă s'a ținut în Carlovăț a doua alegere de patriarch sârbesc. După cetirea apelului nominal s'a purces la actul alegerii. Episcopul *Sevits* a obținut 40 de voturi, episcopul *Nicolits* 27 voturi, iar candidatul guvernului *Bogdanovici* deabia 3 voturi. Prin urmare a fost declarat *patriarch ales al bisericei sârbești episcopul Sevits.* După publicarea resultatului alegerei o deputațiune a învitat pe comisarul regal Dr. Günther să se prezente în mijlocul membrilor congresului. Sosind comisarul regal, acesta aduce la cunoștința adunării, că episcopul Sevits, nou alesul patriarch, i-a adresat o scrisoare, *prin care renunță la demnitatea de patriarch* și în urma acestei demisiuni învită congresul la o nouă alegere în termin de 3 zile. Noua alegere se va face astăzi.

Socialiștii din Budapesta au convocat, precum știm, pentru astă-seară 25 adunări poporale, în care să protesteze contra atitudinei provocătoare a poliției din Budapesta și să manifesteze pentru votul universal. După aceste întruniri a fost proiectată o mare manifestațiune pe străzile orașului. Poliția din Budapesta n'a luat la cunoștință anunțarea, ce i-s'a făcut, pe motiv, că manifestația făcându-se seara, organele poliției nu sunt în stare să susțină ordinea și să reprime eventuale disordini.

Din Budapesta.

Sâmbătă, în 19 Sept. n. 1908.

Deschiderea dietei și planul ei de muncă. — „Banca națională“. — Terorismul poliției din Budapesta și socialdemocrații. — „Cazul confesional Zsilinszky“. — Un memorand al naționaliștilor și socialdemocraților.

In 22 la 12 oare se va deschide acea sesiune a parlamentului, din ale cărei hotărîri poate urma mult bine dar și mult rău pentru popoarele, cari locuesc aceasta țară. *Planul de muncă* se zice că ar fi, ca, dupăce se vor desbate unele proiecte mai mici, să urmeze ședința de 8 ciasuri pentru desbaterea budgetului, care va fi intreruptă de delegațiuni, însă se va isprăvi de cu vreme, așa că se va putea ținea și Andrassy de cuvânt, prezentând proiectul de lege pentru modificarea dreptului de alegător.

Cum va fi acest proiect? Aceasta temă atâta se îmblătește, încât a început a plictisi, fiindcă e foarte greu să afli vreun grăunte de adevăr.

Vom raporta la timp despre toate.

* * *

In programul de izbânzi naționale ale partidului independist se mai putea ceti numai punctul despre banca independentă. Acum și iluzia asta începe a se

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Reflexiuni la
»Comori părăginite și minți rătăcite.«

(Fine.)

Intr'adevăr merită să cercetezi odată atelierul gimnaziului. Fel de fel de lucrări se săvârșesc acolo de elevi. Elevii se încearcă să reproducă ce au văzut, sau fac reparaturi. Când am cercetat atelierul, era astă iarnă. Un elev vopsia 2 table.

Alăturea 3 elevi reparau o bancă, sub conducerea unui măsar. La mijlocul atelierului funcționa tocmai mașina de tipărit, căci trebue să ști, că o parte din cărți și manuale, de asemenea lucrările premiate, dela societatea de lectură a elevilor se tipăresc în atelier. La o masă se legau cărți și se coseau caiete. Alăturea 10 elevi culegeau pentru tipar. Un elev topia massa de gelatină pentru hectograf, alții doi discutau, care e metoda cea mai bună și mai practică, pentru a scoate petele de cerneală din stofe. Ciceronele meu le-a dat la amândoi materialul cerut și le-a permis să lucreze independent.

Trei elevi își desemnau hărțile pentru proxima escursiune în liber. — »Aceștia sunt conducători de secție« — îmi zise ciceronele — »am să-i dojenesc aspru pentru-ce desemnează în atelier. Să meargă în sala de studii!

Deasupra pe părete se vedea o inscripție cu litere mari negre: »Munca nobilitează.« Ciceronele îmi esplica ce însemnătate pedagogică are atelierul acela.

— »In fiecare zi se lucrează numai 2 oare în atelier și fiecare clasă are 2 ore de atelier la săptămână. Singuraticilor elevi însă li-se permite să lucreze și afară de orele prescrise. Gimnaziul își are măeștrii săi, cari cercetează regulat atelierul.

In felul lucrărilor nu se face alegere. Scopul nu e de a crește măeștri, ci de a infiltra în spiritele elevilor încredere în forțele lor proprii, ca să-și știe ajuta în orice împrejurări. Al doilea se învață stimă față de meserii și meseriași. Dacă voiești să știi mai mult, citește disertația prof. *** despre atelierele școlare.

E. — »Dar cum sunt organisați elevii?«

X. — Ca soldații. Corpul elevilor, în total e condus de un șef suprem. Corpul se împarte în două divizii: Superioară și inferioară, sub câte un comandant. Divizia conține 4 clase sub câte un șef de clasă, iar clasa are 4 secții sub câte un conducător de secție.

Fiecare datorește cu supunere necondiționată față de superior, iar abuzul superiorilor se pedepsește cu pierderea rangului. Regulamentul conține 12 puncte și-l știe de rost fiecare elev.

Iți poți închipui, că cu o astfel de organisație se pot realiza succesele cele mai frumoase la escursiuni. Despre escursiuni se poartă evidență exactă și se scriu dări de seamă de către elevi. La escursiunile în liber (așa numitele escursii *de plăcere*) se aranjează totdeauna întreceri în fugă și în aruncare la semn.

Trebue să mai amintesc și de călătoriile de studii, în fiecare an câte două. Ultima călătorie de studii s'a făcut în Egipet. Darea de seamă o poți afla în anuarul gimnaziului.

E. — Dar?

X. — Nici un dar. Subscriu tot ce ți-am spus și mă recomand, căci am sosit la stația ultimă; de-aici schimb trenul și deseară sosesc la destinație.

La revedere! — —

Conversația aceasta a fost o ficțiune.

Mi-se va obiecta, că așa ceva nu există în realitate.

Adevărat. Dar multe din cele enumerate au existat și există chiar și la gimnaziul nostru din Brașov.

Atunci cum rămânem cu generalisările corespondentului »de sub Copaci« în ce privește *tinerimea noastră?* Cum rămânem cu »sărmanul tinăr abiturient« care »prinde biciul încă tot de pleaznă«, cum rămânem cu »bărbații practici« cu totul neîndrumați »pe brazda vieții reale, sociale și naționale?« Cum rămânem cu »educația unilaterală« împodobită cu »voalul întunecat« al »idealismului nostru clasic, orbitor? Cum rămânem cu apostolia »ideilor și conceptelor abstracte și a sentimentelor moleșitoare?«

Astfel toate cele afirmate de amintitul corespondent schiopătează.' Doamne păzește! Nu voiu zice, că »a vorbit în vânt«. Voi zice numai în general, că evoluția naturală pe ori-ce teren, nu se poate asemâna cu descărcarea disruptivă a electricității și că în natură nu există sărituri de discontinuitate.

De altfel declar cu modestie dela început că pe tema »comorilor părăginite...« nu voesc să întru în polemică cu d-l pseudonim »De sub Copaci« ale cărui intențiuni curate le înțeleg și le aprob (ear pe terenul muncei pozitive de sigur ne vom întâlni) Și eschiderea polemiei o fac din două motive:

E adevăr incontestabil, că *Demosthenes scrie filipice, iar Hannibal trece Alpii.* Al doilea: *ad imposibilia nemo obligatur.* Mă mărginesc deci a face pur și simplu unele reflexii.

risipi. Se svoneşte, că cestiunea băncei se va realiza după un plan al marelui meşter Wekerle aşa, că se va face în formă de cartel, ca banca să fie cu titlul maghiară, iar banii să fie administraţi în comun ca şi pân'acum. Va să zică »naţiunea« ear ar fi câştigat un titlu de paradă.

* * *

Purtarea poliţiei din Budapesta faţă de socialdemocraţi îţi face impresia, că s'ar fi dat poruncă să-i sparie, să i prelucre pentru zilele grele ce vor trece preste capul guvernului după prezentarea proiectului de reformă electorală.

Miercuri sara s'au ţinut în diferitele suburbii ale Budapestei şapte adunări mari cu programul: dreptul electoral, clericalismul şi guvernul. Când au eşit muncitorii dela adunări şi o parte voia să se împrăştie către casă, alta a trecut către redacţia ziarului principal »Népszava«, poliţia călare s'a năpustit asupra lumii adunate împărţind fără cruţare lovituri şi în dreapta şi'n stânga.

In ziua următoare afară de unele foi guvernamentale toată lumea striga împotriva volniciei poliţiei, aşa încât şeful poliţiei s'a văzut silit să pornească cercetare în contra poliţiştilor.

Brutalitatea poliţiei în loc de a-i spăria, mai tare i-a întărîtat. Printr'o proclamaţiune plină de atacuri la adresa coaliţiei anunţă că în presara deschiderii parlamentului, în 21 se vor ţinea 25 de adunări, iar după adunări se vor ţinea pe străzi alaiuri de protestare în contra coaliţiei. Proclamaţiunea se termină cu cuvintele:

»Până când nu vom vedea depus pe masa parlamentului proiectul de lege al unui drept de vot cinstit şi nefalsificat, pân'atunci în ţara asta nu mai poate fi vorbă de pace«.

* * *

O cestie, care a făcut mult sânge rău în toate taberile confesionale maghiare a fost »cazul Zsilinszky«.

Inainte de a expune momentele mai interesante ale acestui caz, trebue să facem constatarea, că, deşi în societatea maghiară contrastul în cele confesionale, judecând cauzele dogmatice, ar fi mai mare, totuşi focul care ese ici-colea se ascunde cu mult mai curând iarăşi sub spuza conzideraţiilor naţionale.

Zsilinszky, fostul secretar de stat şi tisszaist, şi-a ridicat glasul la sinodul districtual al reformaţilor ţinut în Baia împotriva agitaţiei şi a organizaţiei cuceritoare ce o desvoaltă biserica cea catolică în timpul din urmă.

Cumcă unele ziare l'au aplaudat, altele l'au dezaprobat, care după coloritul său, abia merită amintire. Ceiace vrem însă să observăm e, că şi aici s'a observat metodul foarte des aplicat în Ungaria: văzând că nu mai răzbesc, contrarii lui Zsilinszky au dat vestea'n lume, că acest domn ar fi sprijinit cândva cultura naţionalistă, că adecă prin 1872 s'ar fi înscris între membrii societăţii culturale slovace Matica.

Zsilinszky s'a apărat zicând, că pe timpul acela nu erau panslavi, ci slovaci, fiindcă »nu existau nici patrioţi urlători«.. Si că şi Majest. Sa a fost membrul acelei societăţi, şi că s'a înscris numai ca să poată căpăta şi cenzura analele acelei societăţi.

Curioase referinţe de drept trebue să fie într'o ţară, unde sprijinirea unei acţiuni culturale se poate timbra ca păcat de moarte.

* * *

— Foile d'aici aduc ştirea senzaţională, că partidul social-democrat şi cel al naţionalităţilor au de gând să ceară printr'o deputaţiune la Majest. Sa, urgitarea votului universal secret. Fiind-că însă în Ungaria în cauze politice nu poţi ajunge la tron, decât prin mijlocirea guvernului, socialiştii au de gând să ajungă acolo prin mijlocirea guvernului austriac, pe care să-l silească la acest serviciu prin deputaţii social-democraţi (87 la număr) din Reichsratul austriac, cari au făcut adese-ori servicii lui Beck când era în strâmtoare.

In chestiunea aceasta va fi o consfătuire în 27 Sept. în Viena. Considerând însă, că principiile partidului social-democrat nu se prea unesc cu o petiţie la Majestate, social-democraţii din ţara noastră s'au adresat la comitetele socialiste din toate ţările europene cu întrebarea, că oare compatibilă cu principiile partidului ar fi o astfel de apelare la tron? Aproape toate comitetele centrale au răspuns deja afirmativ; cel italian îşi motivează părerea cu aceia, că doar nu se merge în cazul acesta la tron cu o rugăminte, ci numai cu un memento.

O circulară a ministrului de războiu turc. Ministerul de războiu turc a trimis tuturor comandanţilor de trupe o circulară, prin care le cere să ia măsuri în contra ofiţerilor, cari sub pretext că fac parte din comitetul junilor turci — fără însă a face parte în realitate — convoacă întruniri publice, provoacă manifestaţiuni, vorbesc la întrunirile publice şi uită să-şi facă datoria lor adevărată, care e să vegheze înainte de toate la perfecta disciplină a armatei. Şefii de corp sunt însărcinaţi de ministru, să aplice toate măsurile disciplinare, spre a întoarce la datorie pe ofiţerii nesupuşi.

Dela conferinţa interparlamentară.

Impăratul Wilhelm a adresat preşedintelui conferinţei uniunei interparlamentare o telegramă, exprimând mulţumiri pentru salutările trimise şi speranta, că conferinţa va colabora la menţinerea păcii universale, atât de scumpă inimii sale.

In şedinţa de Sâmbătă s'a adoptat o rezoluţiune, tinzând ca proiectul de tratat arbitral al primei comisiuni dela Haga din 1907 să fie luat ca bază a negocierilor dintre puteri în-senzul acordului general asupra cestiunii unui tribunal obligatoriu arbitral.

O altă rezoluţiune a fost adoptată, exprimând dorinţa ca statele să încorporeze în tratatele suszise clausa ca în caz de conflict de caracter nearbitral părţile să fie obligate a nu lua nici o măsură ostilă înainte de a fi invocat mediaţiunea uneia sau mai multor puteri şi invitând pe membrii a avea de grijă pentru realizarea acestei rezoluţiuni.

— Conferinţa interparlamentară a discutat Sâmbătă moţiunea lui Disescu de a se invita ţarul ca să convoace o nouă conferinţă la Haga. Moţiunea a fost trimisă la consiliul interparlamentar.

La banchetul grupului german al uniunei interparlamentare, dat Sâmbătă cu ocaziunea conferinţei interparlamentare' ministrul Apponyi a ţinut un toast, în care a comentat întâi faptul, că conferinţa s'a întrunit în capitala Germaniei.

»Acest fapt singur, a zis Apponyi, dovedeşte că Germania se asociază sforţărilor noastre spre realizare. Această realizare s'a putut prevesti când a fost evident, că interesele naţionale şi mărirea naţională nu sunt opuse ci din potrivă, sunt înălţate prin ideea de concordie, adecă printr'un internaţionalism adevărat şi sănătos. Care popor are mare nevoie de a afla sinteza acestor două aparente antiteze, dăcă nu poporul german în primul rând? Zicând aceste nu fac un compliment răuvoitor, noi vă studiem şi credem, că nicăiri nu sunteţi mai bine apreciaţi decât în Ungaria; *spiritul german este cel mai universal şi e purtatorul ori cărei civilizaţiuni*; Germania are misiunea de a produce şi în domeniul politic ca, putere pacifică, ceeace a produs în domeniul cultural; misiunea pacifică este inerentă Germaniei, ea este cea mai mare garanţie a prestigiului şi a gloriei sale, mai mare chiar decât desvoltarea ei economică«. (Prelungite aplauze, mari ovaţiuni).

— Membrii conferinţei au fost Sâmbătă seara oaspeţii principelui de Buelow. Cancelarul convorbind cu mai mulţi din oaspeţii săi, lord Weardale în mijlocul unui destul de mare grup, a declarat principelui de Buelow următoarele: 99 la sută dintre toţi Englezii doresc să trăiască în cele mai bune raporturi cu Germania. Principele a răspuns că speră, că congresiştii se vor fi convins, că aceleaşi sentimente domineazâ la Germani ca şi la împăratul lor.

Cancelarul, vorbind cu d. Gutchkow, şeful octobriştilor, a zis, că nu există nici o neînţelegere între Germania şi Rusia, care să nu poată fi înlăturată.

Cestiuni evreeşti.

Viena, 18 Septemvrie 1908.

Dacă treci cu trenul peste Bruck încoace către Viena pare că totul se schimbă înaintea ta. Altă ţară, alte moravuri. Evreul care până la graniţă se umfla în pene de nu puteai încăpea cu el într'un cupeu, acum se face ghem într'un ungheţ că-i vine la nas un aer cu miros de tămâie de către Viena. Şi cu tot dreptul. Tot omul acasă e domn şi stăpân. Evreul în Ungaria e acasă şi acolo e domn. In străinătate nu se simte bine şi îşi vede de drum cât mai îngrabă.

In Pesta prăvăliile cele mai alese, cafenelele cele mai elegante sunt în mâni evreeşti, acolo trebuie să-ţi iai pălăria înaintea Evreului şi să-ţi socoteşti de-o deosebită cinste, dacă poţi fi oaspele lui. In Viena Evreul e strâmtorat cu cafeneaua lui într'o stradă mai de a doua mână, acolo se adună apoi pe la înserate strănepoţii împrăştiaţi ai lui Izrail. Acolo dacă intri din întâmplare, îndată te fixează oaspeţii cu nasul de berbece, te măsură cu privirea din cap până 'n tălpi şi vezi de pe faţa lor, că nu le convine înfăţişarea ta, căci te văd şi te cunosc că vii la ei cu gânduri de şpion. E şi îndreptăţită încâtva temerea lor, căci acolo ca într'un cuib de vespi se adună tot veninul împotriva creştinilor şi un singur denunţiant ar fi în stare poate să împrăştie ceata evreească, ce ziua întreagă îşi bate capul cum să se smulgă iarăş din starea umilită în care a ajuns după ani îndelungaţi de stăpânire.

Nu cutez să afirm, dar presupun că păşirea mea energică l'a îndemnat pe proprietarul jidan al unei astfel de cafenele, unde am umblat mai multe zile cu gândul de-a face studii etnologice, l'a îndemnat, zic, ca să procure şi o foaie creştină pentru oaspeţii săi, căci nu toţi pot ceti slovele evreeşti, i-am zis eu, şi apoi adevărul nu se lămureşte, decât combinând părerile contrare.

Să fac însă o dare de seamă despre aceea ce am cetit în ziarele din cafeneaua evreului. »Neue National Zeitung« e cel mai puritan ziar evreesc. Profesează principii zioniste şi priveghiază cu ochii trezi pururea asupra ţinutei Evreilor, pot să zic din toată Europa. Iată ce am aflat în Nr. din 21 Aug. a. c.

Un anumit Nahum Hamaschgiach, se vede rabin sau dascăl ortodox, face o descriere a călătoriei sale prin Europa şi cu părere de rău constatează, că în »capitala lui Arpad« Evreii nu şi mai ţin legea lor. Spre marea lui bucurie totuşi află însă nişte Evrei adevăraţi. Pe malul Dunării preumblându-se, vede în faţa lui statua lui Petőfi şi prin o asociare de idei îi vine în minte, că şi el trebue să lucre pentru naţia lui ca Petőfi şi Jokai pentru Maghiari. »Dar îndată mă deştept, zice el, şi-mi trag pe samă, că eu ca Evreu am alte datorinţe mai sfinte decât a mă gândi la Petőfi şi la Jokai. Am căutat Evrei adevăraţi, am şi aflat. Har d-lui sunt acum şi în Pesta Evrei, cari nu mai zic că Arpad li-e tatăl lor şi nu Avram. Sunt acum zionişti şi apostoli adevăraţi ai zionismului. Cu asimilarea Evreilor însă de loc nu mă pot împăca«.

Poftim lecţie de patriotism!

Se ştie că gazetele »Zeit«, »Neue fr. Presse« şi »Arbeiter Zeitung« sunt redactate în spirit evreesc.

In ochii Evreilor ortodocşi însă şi aceste ziare apar clericale şi antisemite. Iată ce scrie »Jüdische Nationalzeitung« despre ele într'un articol intitulat »Schandpresse« (pressă de ocară):

»E lucru cunoscut, că ziarul »Zeit« a fost întemeiat cu bani evreeşti şi că azi de abia vegetează de pe o zi pe alta. Că mai există, are de a mulţămi Evreului Izidor Mautner. Cu toate aceste se teme foaia aceasta să se expună într'o cauză evreiască sau să apere drepturile unui Evreu. Dimpotrivă unde nu mai poate să linguşeşte pe lângă creştinii-sociali şi le face pe voie«.

Atâta am putut spicui din localul evreesc.

A treia zi m'am făcut că călătoresc mai departe şi am mulţumit stăpânului Evreu pentru amabilitatea lui, că mi-a făcut o deosebită bucurie procurând şi o gazetă creştinească pentru vre-un biet creştin, care ar rătăci pe la dânsul.

W.

Dacă e vorba de discuţia faptului, că »gimnaziul din Braşov abia mai dă 4—5 technici şi economişti la câte un deceniu«, atunci una e faptul şi alta este esplicarea ce este să i-se dea, vrând a afla adevărata cauză a acestei apariţiuni.

In cazul, despre care e vorba, esplicarea nu este încă dată, decât poate numai în mică parte, prin aceea că se afirmă astfel, cum face amicul »de sub copaci«: profesorii dela gimnaziu nu-şi dau mai de loc silinţa de a îndrepta paşii elevilor pe carierele practice.

Insă examinând, lucrul mai de aproape vom ajunge la concluziunea, că multe din cele ce s'ar pretinde spre a da elevilor pregătirea de lipsă pentru vieaţa practică, s'au urmat şi se urmează şi la gimnaziul din Braşov. De exemplu escursiunile de studiu, laboratoriul de fizica, plasarea elevilor prin direcţiune la familii cu mai mare vază, la familii mai respectate, unde elevul poate învăţa ceva pentru viaţă şi altele.

Toate aceste nu neînsemnate momente i-au scăpat din vedere pseudonimului »C«, în avântul său de generalizare. Iar în ce priveşte alegerea carierelor, aceasta e *condiţionată* de o mulţime de factori. Insuşi domnul autor îmi va concede, că tocmai de aceea în multe cazuri *alegerea carierelor* numai alegere nu se poate numi. Cunosc o mulţime de cazuri... ei dar să punem punct şi să trecem mai departe.

Ar fi o eroare, dacă d-l pseudonim, răspunzând la întrebarea »*unde ne este programul nostru categoric şi rezolut de acţiune pe teren economic*« n'ar lua în considerare importanţa Asociaţiunei noastre. E fapt, că aici s'a aprins şi arde focul, în care se făureşte un »program economic raţional sistematic«, aici se făuresc »principiile fixe sănătoase şi practice pentru ajungerea la izbândă«.

De aici urmează între altele, că d-l pseudonim e foarte fericit, pentru-că nu s'a născut d. es. Rutean din Ungaria. De asemenea urmează, că d. es. nu tribuna gimnaziului este locul, de unde, şi nu d-nii profesori sunt aceia, cari au datorinţa să predice »cu avânt şi înduioşare« publicului mare românesc şi elevilor despre teme, ca următoarele:

Avantagele plugului sistem Sack cu 2 şi 3 fiară, maşina de secerat Hofherr et Schrantz, importanţa motoarelor cu ulei brut, şi motoarelor de benzină, despre curăţenia în familie şi economie, despre ordinea în familie şi economie, despre absolutismul în economie, despre certele şi erorile ce se fac la budgetul în economia ţăranilor noştri, despre planul de zidit al celor mai sănătoase şi mai practice case ţărăneşti, o metodă specială cum să facă ţăranul nostru, ca cloşca să clocească de 3 ori după olaltă, cum trebuesc făcute în Februarie paturile calde pentru răsad? Cari sunt buruienile de leac indispensabile din farmacia de casă a ţăranului nostru? Despre cumpărarea pe datorie şi în rate. Despre sărăcie. Despre mulsul vacilor şi tratamentul laptelui de vacă. Despre irigaţia grădinei de legumi. Despre roitul albinelor. Sistemul raţional de paturi pentru viermii de mătase. Cu ce se pot nutri oare viermii de mătase afară de frunze de dud (frăgar)? Ce se recere dela o bună reuniune de păşunit? Cari sunt cazurile, când ţăranului nostru îi este permis să ia bani împrumut? Cum trebue rostogolite lemnele la devale pe o coastă de deal? Despre întemeierea primei fabrice de săpun etc. etc.

Acestea toate sunt tot atâtea teme ca şi altele, pe cari alt-undeva şi alt-cineva se cuvine să le »predice publicului mare românesc«, dar nu »cu avânt şi înduioşare« ci — să iertaţi — cu biciul apucat »de codărişte«.

Din parte-mi mărturisesc sincer, că şi eu sunt unul dintre cei mulţi, cari dau dreptate d-lui pseudonim să creadă că poezia şi filozofia sunt ca şi apa, adecă nu ţienesc pe stomacul gol.

Insă nu ne este iertat nici măcar să cutezăm a crede că literatura noastră, puţină câtă o avem, e un balast şi că a sosit deja furtuna, deci s'o aruncăm peste bord. D-l pseudonim riscă mult, când reduce rolul literaturei noastre la rolul de »distracţie şi trecere de vreme«. Ce va zice d-l preudonim la mulţimea de tineri români de origine, cari cu toată multilateralitatea (?) educaţiei lor din şcoalele medii, în urma căreia apucă pe carierele »practice« de ingineri, silvicultori, agronomi, forestieri, montanişti etc. etc., totuşi nu numai că nu ne cunosc limba şi neamul, ci ce e mai mult sunt plini de idei greşite despre »*opinca*« noastră, pe care cu spiritul lor de observare exagerat o văd mai mult decât e permis în »nuditatea realităţii sale« şi o constată de un miros inadmisibil?

Foarte probabil, că d-l pseudonim în înclinarea d-sale de a generalisa, greşeşte cifra gimnaziilor pentru cari ia ca tip gimnaziul nostru din Braşov, sau dacă nu cel puţin nu dă importanţa recerută culturei noastre idealiste naţionale.

De sigur munca însufleţită a »forţelor noastre technice«, pe cari le somează d-l pseudonim va fi primită din partea publicului nostru tot cu cea mai mare însufleţire: însă nu de cuvinte ci de fapte! Succesul şi gloria nu vor întârzia. Ce poate spera mai mult d-l pseudonim?

Vasile Vlaicu.

STIRILE ZILEI.

— 9 Septemvrie v.

Vizita arhiducelui Francisc Ferdinand la Sinaia. In privința vizitei Arhiducelui Francisc Ferdinand, moștenitorul Austro-Ungariei, se comunică din București următoarele amănunte: Vizita A. S. I. și R. va avea un caracter privat. La frontiera Predeal Augustul Oaspe va fi întâmpinat de d-l general Mavrocordat, care îi va fi ataşat. La gara Sinaia va fi întâmpinat de M. Sa Regele și de AA. LL. RR. Principele României și Principele Carol, precum şi de d-l Dim. Sturdza, personalul legațiuțiunei austro-ungare și d-nii miniștri aflători în Sinaia. A. S. I. și R. va locui în apartamentul numit al împăratului din Castelul Peleş și va fi oaspele MM. LL. timp de două zile. La castelul Peleş se va da un prânz de gală și o serată muzicală și teatrală, la cari vor fi învitați d-nii miniștrii cu d-nele și membrii corpului diplomatic.

Excelența Sa părintele metropolit Mihályi — scrie »Unirea« — în săptămâna trecută după conferența episcopească s'a retras în sanatorul Grünwald din Budapesta, să-și vadă de sănătate. Aici i-a făcut Drul Döllingen o operație mai mică, care nu e împreunată cu nici o primejdie. Operația a succes bine, și Părintele Metropolit se simte foarte bine, nici nu mai zace în pat. In curând va merge dela Budapesta direct la Maramureș, așa încât nu se va întoarce la reședință numai la începutul lunei lui Octomvrie c. Dumnezeu să Ni-l aducă acasă întreg, sănătos, să poată îndrepta încă mulți ani cârma Bisericii Noastre!

Virilistii români din comitatul Aradului pe anul 1909 sunt următorii: Dimitrie Sălăjan, Ilie Sălăjan, Axentie Secula, Ioan Julan, Sava Tămășdan, Iosif Vuculescu, Todor Bulbuc, Dimitrie Popovici, Man Puta, Stefan Rusu, Const. Tămășdan, Augustin Beleș, Dr. Valeriu Morar, Stefan Novac, Efrem Igrișan, Pascu Urs, Stefan Meşter, Dr. Aurel Grozda, Romul Mladin, Iosif Valerian, Iuliu Chirilescu, Silviu Tămășdan, Ioan Tripon, Iustin Iancu, George Turic, Vasile Valea, Stefan Leucuța, Marcu Păscuțiu, Ioan Cădărean, Dr. Dimitrie Barb, Simeon Drăgan. Mihai Drăgan, David Urs, Ioan Meşter, Ioan Roşiu, Stefan Șiclovan, Ioan Roxin, Nicolae Mara, Todor Fălcășan, Efrem Igrișan jun., Ioan Frățilă, Dr. Nic. Ciaclan, Ioan Mara, Ioan Crista sen., Ioan Tămășdan. Alexandru Roșcău, Chira Marian.

Cununie. Domnul și doamna Vasile G. Morțun și doamna Maria V. P. Sassu ne fac cunoscută căsătoria fiilor lor *Cornelia V. G. Morțun* cu d-l *Matei V. Sassu.* București, 31 August 1908.

Felicitările noastre!

O nouă revistă românească. Primim spre publicare următoarea învitare la abonament: Aducem la cunoștința prietinilor și tovarășilor de muncă că subscrișii, în conțelegere cu mai mulți meseriași din Sebeșul săsesc și alte centre, am hotarât a scoate o revistă de specialitate pentru meserii, industrie, comerciu și economie sub numirea de *„Munca“*. Revista va apare în Sebeşul săsesc de trei ori pe lună ș. a. în 10, 20 și 30 a fiecărei luni și va costa: Pe $^1/_1$ an 3 cor., în monarchie. Pe $^1/_1$ an 5 franci în România și în statele uniunei poștale. Deoarece apariția numărului prim e fixată pe zilele de la începutul lunei Octomvrie a. c. rugăm pe toți aceia, cari ar dori să aboneze revista »Munca« să binevoiască a ne trimite adresa lor esactă pe o carte poștală simplă. NB. Adresa: Administrațiunea revistei Munca Szászsebes, strada Siculorum nr. 48 b. Sebeșul-săsesc la 10 Septemvrie 1908. *George Ștefan*, proprietar-editor. *Ioan Stanca*, redactor responzabil.

Un princips turc la Budapesta. Principele Dșemal Eddin, un văr al Sultanului, a sosit eri în Budapesta. După o ședere de două zile, prințul se va duce la Viena.

»Reuniunea învățătorilor gr. cat. din ținutul Hațegului« își va ținea adunarea generală în 24 Septemvrie st. n., în sala școalei gr. cat. din Várhely-Grădiște. Din obiectele primei ședințe relevăm: Disertația de d-l N. Lateș; Prelegere practică (în l. maghiară) ținută de d-l G. Grecu și raportul delegaților trimiși la adunarea generală a Reuniunei înv. gr. cat. din Lugoj. Din obiectele ședinței a II-a: Disertație ținută de d-l I. Ciora. Prelegere practică ținută de d-l F. Gliga și Andrei Grecu. Critica disertațiilor și a prelegerilor practice și statorirea unei teme de premiat și a unui premiu pentru lucru de mână, și designarea cenzorilor acelei teme.

Constituire. Societatea elevilor dela Institutul pedagogic gr. cat. din Blaj, în ședința sa ținută în 13 Septemvrie, 1908, sub conducerea d-lui prof. Aurel B. Gajia, s'a constituit în modul următor: Conducător: Aurel B. Gajia, profesor; president: Mihailă Popa, elev curs IV.; secretar: Moldovan I. jun. curs IV.; notar: Iuliu Moldovan curs IV.; cassar: Teodor Pop curs. III.; controlor: Alexandru Bratu curs II.; bibliotecar: Petru Tulbure curs IV.; vice-bibl.: Ioan German curs III.; arhivariu: Iacob Andone curs IV.; vice-arhiv.: Alexandru Toma curs III.; conduc. de cor: Traian Vețian curs IV.; membrii în comisia literară: Nicolae Jurca, Ioan Metea. Augustin Andone, curs IV.; Nicolae Mărginean și Dumitru Mărginean jun., curs III.; Vasile Gajia și Nicolae Tănase, curs II. și Emil Suciu curs I.

Biblioteca Academiei Române. In cursul lunilor Iulie și August a. c. biblioteca Academiei Române a fost frecventată de 1053 de cetitori, cari au conzultat 3160 de volume, 597 manuscrise 2271 documente și 37 cărți vechi românești. Tot în cursul acestor ultime 2 luni, biblioteca și-a mărit conținutul cu 370 de volume noui, 375 reviste românești, 270 reviste streine, 40 stampe și portrete, 15 manuscrise, 198 documente și 21 note muzicale.

Ciuma bubonică la Triest. Din Triest se anunță, că Sâmbătă dimineața pilotul Sponza de pe vasul »Francisc Ferdinand«, care se îmbolnăvise, prezentând simptome suspecte de ciumă, a murit; un alt marinar a fost transportat la spital, prezentând aceleași simptome. In ambele cazuri ciuma bubonică a fost dovedită. S'au găsit pe vas mulți șoareci morți. Vasul sosise la 24 August din Bombay la Triest, la 12 Septemvrie a plecat la Fiume, de unde a sosit la 17 Septemvrie din nou la Triest. Autoritățile au luat toate măsurile de pază necesare și declară că boala se va mărgini la aceste două cazuri.

Femeile oprite de a mai frecventa universitățile rusești. Din Petersburg se anunță că conziliul de miniștri a autorizat pe ministrul instrucțiunii de a nu mai admite pe viitor pe femei la studiile universității.

Holera la Petersburg. O telegramă din Petersburg cu data de alaltăeri anunță că în ultimele 24 de oare au căzut bolnave de holeră 892 de persoane; au murit 125. Totalul bolnavilor e de 1061. Dela începutul epidemiei au căzut bolnavi la Petersburg 1669 de inși, din cari au murit 488. Școalele municipale sunt închise pentru o lună și jumătate. Numeroși streini părăsesc orașul. In școli s'au stabilit spitale.

Președintele conziliului de miniștri rus, Stolypin, însoțit de șeful poliției, a vizitat Sâmbătă în persoană spitalele pentru bolnavii de holeră și a ordonat, ca cele mai energice măsuri să fie luate, pentru a combate epidemia în oraș. A alocat o sumă de 500.000 ruble în acest scop.

Cu balonul din Londra la Siberia. După cum anunță »Daily Chronicle« aeronautul August Gaudron va face zilele acestea încercarea de a trece cu balonul »Mammoth« din Londra în Siberia. Gaudron nădăjduește să facă cei 3200 de kilometri în 48 de ceasuri. Recordul călătoriilor lungi îl ține până acum contele de Vauix, care acum câțiva ani a făcut 1193 mile dela Versailes până la Kiew. In Octomvrie, anul trecut, Gaudron a făcut cu »Mammoth« drumul dela Londra până la Suedia (730 mile) în 19 oare. Ziua plecărei nu poate fi stabilită, de oarece ea atârnă de începerea unui vânt bun de apus; atunci balonul își va lua drumul peste marea nordică, Olanda și Germania.

Mari incendii. Din *Londra* se anunță, că o clădire cu 7 etaje din Vaterstreel, în care se aflau ateliere de croitorie, a fost distrusă de incendiu Sâmbătă noaptea. *17 persoane au pierit în flacări.* Scoaterea cadavrelor cere mare precauțiune din cauză, că zidurile amenință să se dărâme.

O telegramă din *Paris* anunță, că în palatul, în care este instalat oficiul central de telefoane, a isbucnit Duminecă seara un mare incendiu, care a nimicit întreaga clădire de patru etaje. Numai acumulatorii au putut fi salvați. Legătura telefonică cu provincia și străinătatea este pentru timp mai îndelungat întreruptă.

Din *Pittsburg* (America) se anunță mari incendii de păduri. Localitatea Coovy din Penssylvania a căzut pradă incendiului.

Varietate.

De bunăseamă în Germania *boala aerostatiei* e mai acută ca ori unde.

Independent de subscripția națională pentru ajutorarea lui Zeppelin de a-și aduce încercările la un mai bun sfârșit decât acela pe care ni-a fost dat să-l cunoaștem într'una din săptămânile trecute, independent de aceasta s'a constituit în Germania o societate pe acțiuni, având de scop să construiască mai multe dirigeabile destinate turismului.

După calculele făcute va costa 1 milion de mărci (1,250,000 lei) organizarea unei linii dirigeabile între Berlin și Copenhaga.

Se speră, că s'ar putea stabili pentru 1 kilometru o taxă destul de mică de 15 pfenigi pentru o persoană.

O propagandă serioasă, poate mai serioasă decât pentru fondul Zeppelin, are să se facă spre acest sfârșit în întreaga Germanie — și de bunăseamă în scurtă vreme vom putea înregistra astfel de începuturi și în alte state ale Europei civilizate.

S'a isprăvit! Nu mai vrem pe jos. Și când dela înălțimea noastră vom vedea târându-se pe pământ un atomobil sau un accelerat ni-se va părea că e un car cu boi, care e menit să ne amintească niște vremuri apuse...

Și atunci să te ții la accidente de aeroplane!

Numai că ele se vor face toate pe spinarea celor din slavă...

M.

Cugetări.

Inteleptul nu se așază pe văitate, ci dimpotrivă se pune voios pe muncă pentru a îndrepta răul.

Shakespeare.

*

A vorbi este a semăna.

Confucius.

*

Munca îndepărtează trei mari rele: plictiseala, viciul și trebuința.

Voltaire.

*

Numai a aștepta, a răbda, este a putea spera cu adevărat.

Al. Dumas.

*

Copii și nebunii își închipuesc, că douăzeci de ani și două-zeci de franci nu se pot isprăvi niciodată.

Franklin.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 22 Septemvrie. Monitorul oficial publică rescriptul preaînalt, prin care delegațiunile sunt convocate pe ziua de 8 Octomvrie la Budapesta.

Budapesta, 22 Septemvrie. Maj. Sa a primit Duminecă într'o audiență particulară mai lungă pe ministrul Andrassy. Se crede cu siguranță, că audiența aceasta a stat în legătură cu proiectul reformei electorale.

Budapesta, 22 Septemvrie. In ședința de mâne a dietei, ministrul Wekerle va presenta budgetul statului pro 1909 și va face un exposeu despre situațiunea financiară și economică a țării.

Budapesta, 22 Septemvrie. Alegerea episcopului Bogdanovici de patriarch pare asigurată, deoarece ministrul Kossuth a promis a împlini dorințele partidului radical în ce privește lărgirea autonomiei bisericii sârbești.

București, 22 Septemvrie. Vizita archiducelui Francisc Ferdinand la curtea regală română a fost amânată pentru moment până la deplina restabilire a regelui.

Laibach, 22 Septemvrie. De câte-va zile au avut loc conflicte între Sloveni și Germani, ceeace a făcut să intervie trupele. Duminecă sara trupele au fost lovite cu pietri de către manifestanți. Ele au tras salve. Două persoane au fost ucise. Sunt patru răniți. Două persoane au fost rănite cu lovituri de sabie.

Postdam 22 Sept. Principele de coroană al Germaniei a primit în numele împăratului Wilhelm Duminecă în audiență o deputațiune mai mare a membrilpr conferinței interparlamentare, dorindu-le să ducă cu sine din Germania numai amintiri plăcute. Membrii maghiari au plecat eri din Berlin și vor sosi astăzi în Budapesta.

Paris. 22 Septemvrie. Ministrul de externe Pichon, într'un discurs pe care l'a ținut la serbările mutualiste din Jura, a zis: „Guvernul voeşte pacea externă bazată pe dreptul, pe forța și pe demnitatea Franței, căci altmintrelea ar fi slab și nestabil. Pichon a afirmat același lucru despre toți suveranii și șefii de stat, că nimic nu amenință pacea Europei, grupările existente tinzând numai la asigurarea echilibrului. Ministrul a terminat afirmând că inteligenta politică franceză nu a încercat nici un eșec în Maroc.

Bibliografie.

St. O. Iosif. *„Zorile“* Dramă istorică. in două acte și în versuri. Prețul 1 cor (10 b. porto).

„P. Ispirescu“ Povestirile unchiașului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. *Teatru I.*

De cuprinsul următor:

„Șoldan Viteazul“, Mama Angheluşa“, „Herșcu Boccegiul“, „Clevetici“, „Sandu Napoilă“, „Surugiul“, „Ion Păpușariul“, „Cucoana Chirița“ „Barbu Lăutaru“, „Paraponisitul“, „Kera Nastasia« „Haimana“, „Gură-Cască“, „Stan Covrigariul“, „Vivandiera“, „Păcală și Tândală“, „Scara mâței“ „Craiu nou“, Harță Răzășul“, „Ramășagul“, „Peatra din casă“, „Nunta țărănească“, „Chiriță la Iași“, „Chirița în Provincie“.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto.

Glume.

Felicitările mele, dragă; am cetit că ți-s'a acordat *crucea* pentru merite în agricultură.

— Mulțumesc.

— Și acum te înapoiezi la țară?

— La țară, eu? Ce oroare. Nu mă duc niciodată.

*

— Dragă prietene, ți-am trimis o scrisoare, în care mă rugam ferbinte să-mi împrumuți două sute de lei... Nu știu dacă ai primit'o.

— N'am primit'o. Să vede că rugăciunea era așa de fierbinte, încât scrisoarea a luat foc pe drum.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

Publicare.

Conform §-lui 10 din statutele subsemnatului institut aducem la cunoştinţă, că proprietarii acţiilor cu Nrii 8354, 8355 şi 11584 nici după 6 săptămâni socotite dela publicarea ultimă, făcută în ziarele oficioase ale institutului nostru, nu au plătit preţul acţiilor, deci titli provisori, respective dreptul de optare însinuat, referitor la acţiile cu N-rii de mai sus, prin aceasta se declară de anulat.

Sibiiu, (Nagyszeben), în 18 Septemvrie 1908.

Direcţiunea Institutului de credit şi de economii
„ALBINA“.

(327,1—1.)

„TIMIŞIANA“
institut de credit şi economii, Timişoara.

Concurs.

pentru ocuparea unui **post de funcţionar** la institutul de credit şi economii: „Timişiana“ din Timişoara, dotat cu un salar anual de: **1400·— cor.** plus **420·— cor.** bani de cvartir, total **1820·— cor.** şi tantiema statutară.

Salarul va fi solvit în rate lunare anticipative.

Dela concurenţi se recere absolvarea unei şcoale comerciale cu examen de maturitate, praxă de bancă pentru a putea lucra indepent agendele băncii, cum şi cunoştiinţa perfectă a limbilor: română, maghiară şi germană.

Ofertele, însoţite eventual de fotografia recurentului sunt a se adressa subsemnatei direcţiuni **până 1 Octomvrie a. c.**

Este de dorit, ca după putinţă, până la terminul indicat, recurenţii să se prezinte în persoană la institutu.

Postul este a se ocupa la 15 Octomvrie, eventual la 1 Noemvrie a. c.

Direcţiunea
institutului de credit şi economi: „Timişiana“ Timişioara-Temesvár.

Uniforme militare.

Executare solidă.

Subscrisul am onoarea a aduce la cunoştinţa On. Voluntari că fac **Uniforme foarte elegante** cu preţuri foarte ieftine Rugându-mă de o cercetare numeroasă semnez cu toată stima

George Szöcs,
Strada Mihail-Weiss 10

(6—6.)

Executare solidă.

Uniforme militare.

Cursul la bursa din Viena.
Din 21 Septemvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%.	111 25
Renta de corône ung. 4%	92 80
Impr. căil. fer. ung. în aur $3^1/_2$%	82 40
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	92 95
Bonurî rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premiî	185 —
Losurî pentru reg. Tisei şi Seghedin	144 25
Renta de hârtie austr. $4^2/_{10}$	96 40
Renta de argint austr. $4^2/_{10}$	96 25
Renta de aur austr. 4%	115 90
Renta de corône austr. 4%	96 95
Bonurî rurale ungare $3^1/_2$%	87.05
Losurî din 1860	152 —
Acţiî de-ale Băncei ung. de credit	1750 —
Acţiî de-ale Băncei austr. de credit	746 —
Acţiî de-ale Băncei austro-ung.	644.50
Napoleondorî.	19.10
Mărcî imperiale germane	117 $32^1/_2$
London vista	239 $37^1/_2$
Paris vista.	$95.27^1/_2$
Note italiene.	95 15

Cursul pieţei Braşov
Din 18 Septemvre n. 1908.

Bancnote rom.	Cump. 18.94		Vênd.	19.—
Argint român	„	18.80	„	18.90
Lire turcescî	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101.—
Ruble Rusescî	„	2.51	„	2.53
Napoleondori.	„	19.02	„	19.12
Galbeni	„	11.20	„	11.40
Mărcî germane	„	117.—	„	117.40

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fileri** se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parc.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.